

VAŠA PRAVA
Legal Aid Network

With the support of the
UNESCO Global Media Defence Fund (GMDF)

Izvještaj

o slučajevima zaštite medijskih sloboda i sigurnosti novinara u kojima je Udruženje „Vaša prava BiH“ pružilo besplatnu pravnu pomoć

Ova izvještaj je nastao zahvaljujući podršci Globalnog Fonda za Odbranu Medija Organizacije Ujedinjenih Nacija za Obrazovanje Nauku i Kulturu i ne održava nužno njegove stavove i preporuke.

Izdavač:

Udruženje „Vaša prava BiH“
Safeta Hadžića 66a, Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Izveštaj o slučajevima zaštite medijskih sloboda i sigurnosti novinara u kojima je Udruženje „Vaša prava BiH“ pružilo besplatnu pravnu pomoć

Za izdavača: Emir Prčanović, Direktor Udruženja „Vaša prava BiH“

Autor:

Mr.sc. Peđa Đurasović, pravni savjetnik u Udruženju „Vaša prava BiH“

Sarajevo, april 2022. godine

SADRŽAJ

Uvod	1
1. Predmet klevete	1
2. Predmeti nasilničkog ponašanja i govora mržnje protiv novinara.....	4
2.1. Predmet povrede ljudskog dostojanstva zloupotrebom službenog položaja ili ovlaštenja i nasilničko ponašanje	4
2.2. Predmeti govora mržnje	5
3. Preporuke	6

Uvod

Udruženje „Vaša prava BiH“ je u saradnji sa Globalnim Fondom za Odbranu Medija Organizacije Ujedinjenih Nacija za Obrazovanje Nauku i Kulturu u 2021. godini počelo sa implementacijom projekta Pravna zaštita medijskih sloboda i sigurnosti novinara čiji je cilj da se kroz pružanje besplatne pravne pomoći novinarima osiguraju i unaprijede pravni mehanizmi zaštite medijske slobode i sigurnosti novinara u obavljanju njihovog poziva. Pored pružanja besplatne pravne pomoći svim novinarima u Bosni i Hercegovini, primarni specifični cilj projekta je i podizanje svijesti i znanja novinara o pravnom okviru i usvojenim međunarodnim standardima, prije svega onim koji proizilaze iz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima, a u svrhu osiguranja njihove buduće efkasnije pravne zaštite. Zabrinjavajuće stanje slobode medija je zabilježeno u Svjetskom Indeksu Slobode Medija koji je Bosnu i Hercegovinu pozicionirao na 58 mjestu u 2021. godini od ukupno 180 zemalja, navodeći u svom izvještaju, između ostalog, da su novinari vrlo često napadnuti zbog njihovog etničkog porijekla, te da je evidentan porast tužbi za klevetu protiv novinara koje se upotrebljavaju kao oruđe autocenzure i u cilju zastrašivanja novinara i odvratanja od njihovog istraživačkog rada. Takođe, u istom izvještaju je navedeno da je govor mržnje u porastu. U tom smislu bitno je iznijeti činjenicu koja proizilazi iz analize Misije OSCE-a u BiH, a koja govori da su u Bosni i Hercegovini političari i predstavnici pravosuđa u periodu od pet godina podnijeli više od 500 tužbi za klevetu protiv novinara, takođe navodeći da sudovi nemaju jednaku praksu u rješavanju ovih slučajeva posebno u pogledu obavezne primjene standarda propisanih članom 10. Evropske konvencije o ljudskim pravima.¹ Uočene negativne trendove Udruženje „Vaša prava BiH“ je takođe konstatovalo i u svom radu prilikom zastupanja novinara, a što je i potvrđeno i u publikacijama Ocjena stanja vladavine prava u Bosni i Hercegovini i Kontrolna lista vladavine prava za Bosnu i Hercegovinu². Nastupanje pandemije virusa COVID-19 je još više naglasilo svu ranjivost zakonodavnog sistema Bosne i Hercegovine u smislu da su donošene uredbe sa zakonskom snagom koje su predstavljale najdrastičnije mjere cenzure medija i kršenja prava slobode govora³. Sve navedeno je, takođe, potvrđeno 12. ključnim prioritetom Mišljenja Evropske komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Evropskoj Uniji koji glasi „*Garantovati slobodu izražavanje i medija i zaštitu novinara, posebno putem (a) osiguranja odgovarajućeg sudskog procesuiranja predmeta prijetnji i upotrebe nasilja nad novinarima i medijskim radnicima [...]*“⁴.

U ovom izvještaju Udruženja „Vaša prava BiH“ su predstavljeni slučajevi u kojima je Udruženje postupalo u proteklom periodu, glavni nalazi proistekli iz tih slučajeva, kao i preporuke za zakonodavna tijela, sudove i agencija za sprovođenje zakona, a čiji je cilj jačanje operacionalizacije nacionalnih mehanizama zaštite novinara i osiguranje pravnog okvira koji pogoduje nezavisnom, slobodnom i pluralnom medijskom okruženju u Bosni i Hercegovini.

1. Predmet klevete

Činjenični i pravni osnov koji definiše predmet navodne klevete u kojem Udruženje „Vaša prava BiH“ zastupa tuženog E.B. je sadržan u članku pod nazivom „*Radnici protiv Mobinga u Centru*“

¹ Detektor, „*Cenzura tužbama – rast postupaka protiv novinara ograničava medijske slobode*“, <https://detektor.ba/2020/12/17/cenzura-tuzbama-rast-postupaka-protiv-novinar-a-ogranicava-medijske-slobode/>, pristupljeno 18.03.2022. godine.

² Vidi str. 12, Civil Rights Defenders, mr.sc. Peđa Đurasović, „Ocjena stanja vladavine prava u Bosni i Hercegovini“, https://crd.org/wp-content/uploads/2021/03/210222_PolicyPapers_BIH_FIN.pdf, pristupljeno 27.03.2022. godine.; Vidi str. 31, Udruženje „Vaša prava BiH“, Emir Prčanović i mr.sc. Peđa Đurasović, „*Kontrolna lista vladavine prava za Bosnu i Hercegovinu*“, <https://pravnapomoc.app/ba/documents/details?id=24>, pristupljeno 27.03.2022.

³ Ibid.

⁴ Vidi str. 15, Evropska komisija, prioritet 12, „*Mišljenje Komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Evropskoj uniji*“, <http://europa.ba/wp-content/uploads/2019/06/Misljenje-Komisije-o-zahtjevu-Bosne-i-Hercegovina-za-%C4%8Dlanstvo-u-Evropskoj-uniji.pdf>, pristupljeno 27.03.2022.

za Sport i Rekreaciju Sarajevo: Direktorica [...] Lajat ćeš ti meni da te pustim van iz kancelarije!“ objavljenom 21.03.2013. godine na *online* portalu „DEPO portal“. U navedenom članku grupa radnika Javne Ustanove Centar za sport i rekreaciju Sarajevo je iznijela brojne optužbe protiv osobe koja je u to vrijeme obnašala funkciju direktorice navedene javne ustanove. Optužbe su se, između ostalog, odnosile na navodni mobig koji je direktorica provodila prema zaposlenicima na način da im je dodjeljivala besmislene radne zadatke, radne zadatke za čije izvršavanje zaposlenici nisu imali adekvatnu zaštitnu opremu, radne zadatke koji su se ticali održavanja njenog privatnog imanja, i sve ovo vrlo često izvan propisanog radnog vremena, takođe upućujući im riječi kojima ih je ponižavala i vrijeđala. U spornom članku jedan od sagovornika je optužio direktoricu da je na račun javne ustanove kojom je upravljala kupovala lične stvari poput novčanika i kaiša, a što je i dokumentovano kopijom računa od 26.12.2007. godine koji je bio naznačen na Javnu Ustanovu Centar za sport i rekreaciju Sarajevo. Iako je članom 6. stav (2)⁵ Zakona o zaštiti od klevete Federacije BiH poropisana da su za klevetu iznesenu u sredstvima javnog informisanja odgovorni autor, urednik, izdavač, kao i lice koje je na drugi način vršilo nadzor nad sadržajem tog izražavanja, tužiteljica, u ovom slučaju osoba koja je u periodu kada je navodna kleveta i počinjena vršila funkciju direktorice Javne Ustanove Centar za sport i rekreaciju Sarajevo, je odlučila da tužbu isključivo podnese protiv ranije navedenog E. B. kao fizičkog lica. Ovo u skladu sa članom 6. stav (1)⁶ koji, takođe, u odnosu na stav (2) istog člana pruža alternativnu mogućnost tužitelju da podnese tužbu isključivo protiv lica koje je izražavanjem neistinitih činjenica prouzrokovalo štetu ugledu tužitelja. Navodna kleveta koju je počinio E.B. ticala se njegove izjave u gore navedenom članku, a u kojoj su bile sadržane navodne neistine o tome kako je bio primoran da zbog prijetnje otkazom i smanjenjem plate radi poslove koji nisu bili u opisu njegovog radnog mjesta i to vrlo često u uslovima opasnim po njegovo zdravlje i život. Preciznije, u istom članku E.B. je tvrdio da je, između ostalog, jednom prilikom bio primoran da uz upotrebu solne kiseline čisti pločice u svlačionici i na stadionu, i to bez zaštitne maske, te je tom prilikom doživio trovanje isparenjima i blaže oštećenje kože na rukama. U spomenutom članku E.B. je takođe naveo da je zbog straha i poniženja koje je proživio bio primoran uzimati lijekove za smirenje. Pored navedenog, E.B. je u spornom članku opisao događaj u kojem je tužiteljica navodno bila zaključala jednu od radnica Javne Ustanovu Centar za sport i rekreaciju Sarajevo pri čemu joj je uputila sljedeće riječi „Lajat ćeš... Lajat ćeš ti meni da te pustim iz kancelarije“. Opštinski sud u Sarajevu je 2016. godine donio presudu kojom je tužiteljicu odbio sa tužbenim zahtjevom u odnosu na E.B. Sud je u obrazloženju presude, između ostalog naveo, da je tuženi E.B. dokazao istinitost svoje izjave. S obzirom da je navodna kleveta bila iznesena u sredstvima javnog informisanja, postupajući sud je u ovoj presudi zauzeo stav da tuženi, a među kojima je i E.B., u ovom postupku uopšte nisu pasivno legitimisani u predmetnom slučaju jer je primjenom člana 6. stava (2)⁷ Zakona o zaštiti od klevete za klevetu iznesenu u sredstvima javnog informisanja odgovoran autor, odgovorni urednik, izdavač, kao i lice koje je na drugi način vršilo nadzor nad sadržajem tog izražavanja, a ne osoba koja je iznijela sporne činjenične navode. Nakon što je tužiteljica izjavila žalbu na navednu prvostepenu presudu, drugostepeni sud, Kantonalni sud u Sarajevu, je istu uvažio na način da je prvostepenu presudu ukinuo i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovni postupak. U obrazloženju svoje presude, drugostepeni sud je utvrdio da je stav prostepenog

⁵ **Odgovornost za klevetu**

„Član 6.

(1) Svako lice koje prouzrokuje štetu ugledu fizičkog ili pravnog lica iznošenjem ili pronošenjem izražavanja neistinite činjenice, identificirajući to pravno odnosno fizičko lice trećem licu, odgovorno je za klevetu.

(2) Za klevetu iznesenu u sredstvima javnog informiranja odgovorni su autor, odgovorni urednik, izdavač, kao i lice koje je na drugi način vršilo nadzor nad sadržajem tog izražavanja. [...], Zakon o zaštiti od klevete Federacije BiH („Sl. novine FBiH“, br. 03/19 i 73/05).

⁶ Ibid.

⁷ Ibid.

suda da na strani tuženog ne postoji pasivna legitimacija iz razloga što je navodna kleveta iznesena u sredstvima javnog informisanja, te je posljedično isključiva primjena član 6. stav (2) Zakona o zaštiti od klevete pogrešan pogrešna i nije zasnovan na zakonu. Ovo iz razloga jer je drugostepni sud zaključio da je stav (1) člana 6. Zakona takođe primjenjiv na predmetni slučaj iz razloga što propisuje da je svako lice koje prouzrokuje štetu ugledu fizičkog ili pravnog lica iznošenjem ili pronošenjem izražavanja neistinite činjenice, identificirajući to pravno odnosno fizičko lice trećem licu, odgovorno za klevetu, ne ograničavajući se na način na koji je predmetna navodna kleveta iznesena. Drugostepni sud je u tom smislu naveo da nije bilo mjesta za restriktivnim tumačenjem člana 6. na način da se na predmetni slučaj primjenio isključivo stav (2) člana 6. Zakona, posebno imajući u vidu da je stavom (3) člana 6. Zakona propisano da je štetnik, odnosno lice iz stava (1) i (2) ovog člana, „odgovorno je za štetu ako je namjerno ili iz nepažnje iznijelo ili pronijelo izražavanje neistinite činjenice”⁸. Sve navedeno drugostepeni sud je potkrijepio i navodima iz relevantne odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine gdje je zaključeno „da je Vrhovni sud proizvoljno primijenio materijalno pravo odnosno član 6. stav 2. Zakona o zaštiti od klevete kada je odbio apelantov tužbeni zahtjev utvrdivši da tuženi nije pasivno legitimiran, jer mu je izjava koju je dao objavljena u novinama, čime je povrijeđeno apelantovo pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije”⁹. U ponovljenom postupku, prvostepeni sud, Opštinski sud u Sarajevu, je navod E.B. o događaju u kojem je tužiteljica u svojstvu direktorice navodno zaključala u kancelariju jedno od zaposlenica Javne Ustanovu Centar za sport i rekreaciju Sarajevo pri čemu joj je uputila sljedeće riječi „Lajat ćeš... Lajat ćeš ti meni da te pustim iz kancelarije“ ocijenio kao neistinit činjenični navod, klevetu, kojom je prouzrokovana šteta ugledu tužiteljice. Sud je u prilog navedenog iznio i navode iz iskaza svjedokinje, bivše zaposlenice Javne Ustanovu Centar za sport i rekreaciju Sarajevo, kojima je ova svjedokinja potvrdila da je jednom bila zaključana ali da se ne sjeća ko ju je zaključao i da se ne sjeća da joj je tužiteljica tom prilikom rekla „lajat ćeš k'o pas“. Suprotno navedenom, a što je i Udruženje „Vaša prava BiH“ tvrdilo u svom izlaganju je da je posljednji navod kao i cjelokupnu situaciju potrebno sagledati i u svjetlu činjenice da je E.B. u svojstvu zaposlenog ove Javne ustanove, a u skladu sa dobro utvrđenom praksom Evropskog suda za ljudska prava, trebao da uživa i status uzbunjivača koji je imao namjeru da ukaže na nezakonito postupanje tužene koja je u relevantnom periodu obnašala funkciju direktorice Javne ustanove. Naime, tuženi E.B. je iznio, između ostalog, i sporni navod nakon što je kao dio velike grupe zaposlenika iscrpio sve interne kanale prijavljivanja, u smislu da se ova grupa zaposlenih već ranije obraćala samoj direktorici Jvane Ustanove, Upravnom odboru Javne Ustanov, Kantonalnoj upravi za inspeksijske poslove, Finansijskoj policiji, kao i instituciji Ombudsmana. Sve navedeno nije dalo nikakve rezultate u pogledu otklanjanja praksi nezakonitog postupanja imenovane direktorice ili provjere istih od strane nadležnih u predviđenom lancu prijavljivanja. Udruženje „Vaša prava BiH“ je uložilo žalbu na prvostepene presude donesenu u ponovljenom postupku, u kojoj je navelo da je prvostepeni sud pogrešno izveo zaključak da prvotuženi nije dokazao istinitost izjave jer to u suprotnosti sa činjenicama koje su utvrđene u sudskom postupku koji se uporedo vodio na Opštinskom sudu u Sarajevu u kojem je prvotuženi zajedno sa 13 zaposlenika 2012. godine podnio tužbu protiv Centra za sport i rekreaciju Sarajevo zastupanu po tadašnjoj direktorici koja je u ovoj pravnoj stvari tužiteljica. Ovaj postupak je pozitivno okončan 24.01.2022. godine, sedam dana nakon

⁸ Odgovornost za klevetu
„Član 6

[...]

(3) Lice iz st. 1. i 2. ovog člana (u daljem tekstu: štetnik) odgovorno je za štetu ako je namjerno ili iz nepažnje iznijelo ili pronijelo izražavanje neistinite činjenice.“ Zakon o zaštiti od klevete Federacije BiH („Sl. novine FBiH“, br. 03/19 i 73/05).

⁹ Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, AP-5582/10 od 29.05.2014. godine.

što je donesena prvostepena presuda u ponovljenom postupku, na način da je Opštinski sud u Sarajevu donio sudsku nagodbu u kojoj je Javna ustanova za sport i rekreaciju priznala tužbeni zahtjev a koji glasi „*Utvrđuje se da je tuženi JU Centar za sport i rekreaciju Sarajevo zastupan po bivšoj direktorici (tužiteljici u ovom predmetu) u period od njenog imenovanja pa do odluke upravnog odbora o njenom razrješenju, diskriminirajućim ponašanjem povrijedio dostojanstvo, čast i ugled za vrijeme rada kod tuženog, na način da je izvršio mobing nad tužiteljima jer je preduzimanjem radnji nefizičkog uznemiravanja na radnim mjestu i ponavljanjem istih kod tužitelja stvorio ponižavajući efekt što je za posljedicu imalo degradaciju radnih uslova ili profesionalnog statusa tužitelja čime je povrijedio pravo na jednako postupanje i pravo na nediskriminaciju tužitelja*”. Prema stavu Udruženja „Vaša prava BiH“, prvotuženi je u kontekstu učinjene diskriminacije koja je potvrđena sudskom nagodbom imao i legitimni cilj i interes da obavijesti širu društvenu zajednicu o nepravilnostima i nezakonitostima u radu tužiteljice kao direktorice Javne Ustanove Centar za sport i rekreaciju Sarajevo, posebno imajući u vidu da je prije toga iscrpio sve predviđene kanale internog prijavljivanja. Iz navedenog proizilazi da su u konkretnom predmetu granice prihvatljive kritike šire, posebno imajući u vidu činjenicu da se radi o tužiteljici kao javnoj ličnosti koja je u relevantnom periodu obnašala funkciju direktorice javne ustanove, te da je u skladu sa tim bila dužna pokazati veću toleranciju u odnosu na iznesene navode u članku. Ovo posebno ukoliko se sve izneseno u članku stavi u kontekst učinjene diskriminacije priznate od strane Javne Ustanove Centar za sport i rekreaciju Sarajevo. Do dana pisanja ove publikacije drugostepeni sud nije odlučivao po žalbi Udruženja „Vaša prava BiH“ na prvostepenu presudu donesenu u ponovljenom postupku.

2. Predmeti nasilničkog ponašanja i govora mržnje protiv novinara

2.1. Predmet povrede ljudskog dostojanstva zloupotrebom službenog položaja ili ovlaštenja i nasilničko ponašanje

Novinarka portala Capital B.N. je kontaktrala odbornika u Skupštini Grada Banja Luka i člana Senata Republike Srpske Marinka Umičevića u cilju dobijanja informacije o navodnom sukobu interesa koji se desio u slučaju dodjele granta Rukometnom klubu „Borac m:tel“ od strane Grada Banja Luka u iznosu od 126.867 KM, a kada je imenovani u istom trenutku obnašao funkciju potpredsjednika tog kluba i odbornika u Skupštini Grada Banja Luka. Na postavljeno pitanje Marinko Umičević je počeo da brutalno vrijeđa novinarku iznoseći sljedeće „*Reci tom svom š**ku Vukeliću da ga je Marinko nabio na k***c. On tamo proziva kako je „Bema“ dobila 30.000 KM, đubre jedno. Svi su mu krivi što ima pet kćerki, kako ga nije sramota. A to isto prije tri godine bilo, kako objašnjava, objasni ti. Kak'e to ima veze? Evo sada su drugi direktori dobili po milion maraka. Kak'e to ima veze što je dobio „Borac“? To „Borac“ dobija svakako, rukometni klub od grada 120.000 godišnje u zadnjih deset godina*“ [...] *Ma daj mala jedi g***a, mrš u pi**u materinu.*¹⁰ U navedenom slučaju, Udruženje „Vaša prava BiH“ je pružilo pravnu pomoć u vidu sastavljanja krivične prijave protiv Marinka Umičevića, a zbog počinjenog krivičnog djela povreda ljudskog dostojanstva zloupotrebom službenog položaja i ovlaštenja i krivičnog djela nasilničkog ponašanja propisanih Krivičnim zakonom Republike Srpske.¹¹

¹⁰ Snimak uvreda je dostupan na web stranici <https://www.capital.ba/senator-i-odbornik-snsd-a-napao-novinarku-i-urednika-capital-a-snimak/>, pristupljeno 17.03.2022. godine.

¹¹ „Povreda ljudskog dostojanstva zloupotrebom službenog položaja ili ovlaštenja

Član 329

Službeno lice koje u vršenju službe, zloupotrebom svog položaja ili ovlaštenja drugog grubo zlostavlja, zastrašuje, tjelesno povrijedi ili uopšte prema njemu postupa na način kojim se vrijeđa ljudsko dostojanstvo, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.;

Nasilničko ponašanje

Član 362

2.2. Predmeti govora mržnje

U predmetu govora mržnje u kojem Udruženje „Vaša prava BiH“ pruža besplatnu pravnu pomoć novinaru Slađanu Tomiću odnosi se na slučaj u kojem je Jasmin Mulahusić koji je javnosti od ranije poznat zbog pisanja i objavljivanja tekstova koji su usmjerni protiv pojedinih novinara. U predmetnom slučaju Jasmin Mulahusić je na svojoj web stranici i društvenim mrežama objavio tekst pod nazivom „*Može li se vjerovati sinu Vojnika VRS koji se dovodi u vezu sa ratnim zločinima*“, a koji je bio usmjeren protiv navedenog novinara, i u kojima je tendenciozno problematizovao navodno postojanje indicija o upletenost oca novinara Slađana Tomića kao pripadnik Vojske Republike Srpske u činjenje nečasnih stvari.¹² Jasmin Mulahusić je, takođe, nastavio sa verbalnim nasrtanjem i širenjem govora mržnje prema Slađanu Tomiću putem objava na svojoj web stranici, te je tako objavio i tekst pod nazivom „*Borka Rudić štiti sina ratnog zločinca*“, direktno nesonovano optužujući oca od navedenog novinara za počinjene ratne zločine¹³. Ukoliko prethodno navedene javno objavljene izjave Jasmina Mulahusića stavimo u politički kontekst koji na dnevnoj osnovi definiše društvenu zbilju bosanskohercegovačkog društva, osnovano se može zaključiti da u ovom predmetu postoje utemeljen osnov sumnje da je Jasmin Mulahusić počinio krivično djelo Izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti propisanog članom 145a. Krivičnog zakona BiH i članom 163. Krivičnog zakona FBiH, kao i krivično djelo neovlašteno posjedovanje ili ugrožavanje javnog reda i mira putem radio ili televizijske stanice sadržanog u članu 363. Krivičnog zakona FBiH.¹⁴ Ovo posebno imajući u vidu, a kako je to Evropski sud za ljudska prava i utvrdio u jednoj od svojih presuda da je „[...] opšte poznata činjenica, da je priroda rata u Bosni i Hercegovini bila takva da je služba u određenim oružanim snagama u velikoj mjeri ukazivala na etničko porijeklo te osobe“¹⁵

(1) *Ko grubim vrijeđanjem ili zlostavljanjem drugog, vršenjem nasilja, izazivanjem tuče ili na drugi način značajnije ugrožava spokojstvo građana ili teže remeti javni red i mir, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.*[...]. Krivični zakon Republike Srpske („Službeni glasnik RS“, br. 64/17, 104/18, 15/21 i 89/21), dostupno na <https://www.paragraf.ba/proписi/republika-srpska/krivici-zakon-republike-srpske.html>, pristupljeno 03.17.2022. godine.

¹² Jasmin Mulahusić, „*Može li se vjerovati sinu vojnika VRS koji se dovodi u vezu sa ratnim zločinima?*“, dostupno na <https://mulahusiciasmin.com/mozemo-li-vjerovati-sinu-vojnika-vrs-koji-se-dovodi-u-vezu-sa-ratnim-zlocinima/>, pristupljeno 17.03.2022. godine.

¹³ Jasmin Mulahusić, „*Borka Rudić štiti sina ratnog zločinca*“, dostupno na <https://mulahusiciasmin.com/986-2/>, pristupljeno 17.03.2022. godine.

¹⁴ **Izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti**

Član 145a

(1) *Ko javno izaziva ili raspiruje nacionalnu, rasnu ili vjersku mržnju, razdor ili netrpeljivost među konstitutivnim narodima i ostalima, kao i drugima koji žive ili borave u Bosni i Hercegovini, kazniće se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.*

(2) *Ko javno podstrekne na nasilje ili mržnju usmjerenu protiv grupe osoba ili člana grupe određene s obzirom na rasu, boju kože, vjeroispovijest, porijeklo ili nacionalnu ili etničku pripadnost, ako takvo ponašanje ne predstavlja krivično djelo iz stava (1) ovog člana, kazniće se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.*

(3) *Ko javno odobri, porekne, grubo umanjii ili pokuša opravdati zločin genocida, zločin protiv čovječnosti ili ratni zločin utvrđen pravosnažnom presudom u skladu s Poveljom Međunarodnog vojnog suda pridruženom uz Londonski sporazum od 8. aprila 1495. ili Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju ili Međunarodnog krivičnog suda ili suda u Bosni i Hercegovini, a usmjereno je protiv grupe lica ili člana grupe određene s obzirom na rasu, boju kože, vjeroispovijest, porijeklo ili nacionalnu ili etničku pripadnost, i to na način koji bi mogao potaknuti na nasilje ili mržnju usmjerenu protiv takve grupe lica ili člana takve grupe, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.*

(4) *Ko krivično djelo iz stava (1) do (3) ovog člana izvrši tako da javnosti učini dostupnim ili joj distribuirala letke, slike ili druge materijale, kazniće se kaznom zatvora od najmanje jedne godine.*

(5) *Ako je krivično djelo iz stava (1) do (3) ovog člana počinjeno na način kojim se može poremetiti javni red i mir ili je prijetelo, zlostavljajuće ili uvredljivo, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od najmanje tri godine.*

(6) *Ko dodijeli priznanje, nagradu, spomenicu, bilo kakav podsjetnik ili bilo kakvu privilegiju ili slično licu osuđenom pravosnažnom presudom za genocid, zločin protiv čovječnosti ili ratni zločin, ili imenuje javni objekat kao što je ulica, trg, park, most, institucija, ustanova, opština ili grad, naselje i naseljeno mjesto, ili slično, ili registruje naziv po ili prema licu osuđenom pravosnažnom presudom za genocid, zločin protiv čovječnosti ili ratni zločin, ili na bilo koji način veliča lice osuđeno pravosnažnom presudom za genocid, zločin protiv čovječnosti ili ratni zločin, kazniće se kaznom zatvora od najmanje tri godine.*

(7) *Počinitelj krivičnog djela iz stava (1) do (4) ovog člana koji je dužnosnik ili odgovorno lice ili zaposlenik u instituciji vlasti ili bilo kojem organu koji se finansira putem javnog budžeta, kazniće se kaznom zatvora od najmanje tri godine.* Krivični zakon Bosne i Hercegovine, <https://www.paragraf.ba/proписi/bih/krivici-zakon-bosne-i-hercegovine.html>, pristupljeno 17.03.2022. godine.;

„Član 163

Izazivanje narodnosne, rasne i vjerske mržnje, razdora ili netrpeljivosti

(1) *Ko javno izaziva ili raspljuje narodnosnu, rasnu ili vjersku mržnju, razdor ili netrpeljivost među konstitutivnim narodima i ostalima koji žive u Federaciji, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.*[...]. Krivični zakon Federacije BiH <https://www.paragraf.ba/proписi/fbih/krivici-zakon-federacije-bosne-i-hercegovine.html>, pristupljeno 17.03.2022. godine.;

„Član 363

Neovlašćeno posjedovanje ili ugrožavanje javnog reda putem radio ili televizijske stanice

(1) *Ko protivno propisima o sustavu veza posjeduje radio ili televizijsku stanicu ili radio ili televizijsku stanicu koristi bez propisanog odobrenja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.*

(2) *Ko grubo kršeći standarde profesionalnog ponašanja medija i novinara, koristi huškački ili govor mržnje ili govor koji očito poziva ili potiče na nasilje, narodnosne ili etničke sukobe i time dovede do ugrožavanja javnog reda ili mira, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.* Krivični zakon Federacije BiH, <https://www.paragraf.ba/proписi/fbih/krivici-zakon-federacije-bosne-i-hercegovine.html>, pristupljeno 17.03.2022. godine.

¹⁵ **Evropski sud za ljudska prava, Presuda u predmetu Mago i drugi protiv Bosne i Hercegovine**, Ap. br. r. 12959/05, 19724/05, 47860/06, 8367/08, 9872/09 i 11706/09 od 03.05.2012. godine, paragraf 103, dostupno na http://www.mhrr.gov.ba/ured_zastupnika/novosti/default.aspx?id=2935&langTag=bs-BA, pristupljeno 18.03.2022. godine.

Udruženje „Vaša prava BiH“ pruža besplatnu pravnu pomoć i u predmetu u kojem je takođe ranije imenovani Jasmin Mulahusić na svojoj *web* stranici tendenciozno iznio neistine o novinarki Selmi Fukelj, gdje je, između ostalog, naveo da „*Selmi Fukelj plaćaju da brani ratnog zločinca* [...]“. Činjenice je da ovakva izjava u sebi sadrži neistinit činjenični navod koji sam po sebi predstavlja i govor mržnje čiji je cilj da se prema novinarki Selma Fukelj javno izazove i prouzrokuje mržnja. Navedeno, takođe uzeto u obzir sa ratnim dešavanjima u Bosni i Hercegovini u periodu 1992.-1995. i činjenicom da sjećanja na iste i danas u velikoj mjeri određuju društvene odnose u Bosni i Hercegovini, nesporno je da gore navedeni nesitiniti činjenični navod predstavlja osnov sumnje da je Jasmin Mulahusić počino krivično djelo izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti propisanog članom 145a. Krivičnog zakona BiH i članom 163. Krivičnog zakona FBiH. Ovo, takođe, uzeto u obzir sa gore opšte poznatom činjenicom utvrđenom odlukom Evropskog suda za ljudska prava.

Udruženje „Vaša prava BiH“ je proteklom periodu pružilo i besplatnu pravnu pomoć novinaru Almedinu Šišiću u smislu pravog savjetovanja o oblicima pravne zaštite njega kao novinara od verbalnih napada od strane spomenutog Jasmina Mulahusića. Naime, Jasmin Mulahusić je, takođe, koristeći svoj *Facebook* nalog (stranicu) novinara Almedina Šišića, između ostalog, nazvao „plaćenikom koji radi protiv interesa države Bosne i Hercegovine¹⁶. Činjenica da je navedena izjava Jasmina Mulahusića u njegovoj *Facebook* objavi takođe bila stavljena u kontekst trenutnih pregovora o izmjenama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, a koji predstavlja pitanje koje izaziva duboku političku i etničku podijeljenost u društvu Bosne i Hercegovine, Udruženja „Vaša prava BiH“ je stava da elementi koje sadrži navedena izjava Jasmina Mulahusića usmjerena novinaru Almedinu Šišiću uveliko upućuju na postojanje dovoljnog osnova sumnje da se i u konkretnom slučaju radi o krivičnom djelu izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti propisanog članom 145a. Krivičnog zakona BiH i članom 163. Krivičnog zakona FBiH.

3. Preporuke

Slijedom svih nalaza proisteklih iz opisanih slučajeva u kojima je Udruženje „Vaša prava BiH“ u proteklom periodu pružilo besplatnu pravnu pomoć korisnicima – novinarima, u nastavku se nalaze preporuke čiji je cilj uspostavljanje i jačanje nacionalnog mehanizma zaštite medijskih sloboda i sigurnosti novinara.

Preporuke za zakonodavne tijela:

1. Usvojiti izmjene i dopune krivičnih zakona u Bosni i Hercegovini kako bi govor mržnje bio propisan kao samostalno krivično djelo.

Preporuke za tužilaštva i agencije za provođenje zakona i tužilaštva:

2. Ukoliko postoji bar jedan osnov sumnje prilikom provjere navoda o počinjenom krivičnom djelu izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora ili netrpeljivosti potrebno je da tužilaštva i agencije za provođenje zakona preduzmu mjere u cilju provođenja istrage o počinjenom krivičnom djelu.

¹⁶ Jasmin Mulahusić, "Almedin Šišić, urednik portala Info radar, prijeti I psuje našoj sestri. Očito da crvenu buržaziju nije oduševio razvoj događaja u Neumu", dostupno na <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=5267630246600464&set=a.119103441453196&type=3>, pristupljeno 03.18.2022. godine.

3. Prilikom provođenja istrage u krivičnim djelima nasilja nad novinarima i u krivičnim djelima koja u sebi sadrže elemente govora mržnje potrebno je da tužilaštva i agencije za provođenje zakona u svom radu primjenjuju sve standarde efikasne istrage utvrđene u praksi Evropskog suda za ljudska prava¹⁷.

Preporuke ze sudove:

4. Potrebno je da sudovi u svim postupcima primjenjuju standarde člana 6. (pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima, a kako bi se zaštitilo pravo stranaka na suđenje u razumnom rok.

5. Potrebno je da sudovi u postupcima pokrenutim za zaštitu od klevete posebno cijene standarde i kriterijume zaštite zviždača utvrđene u praksi Evropskog suda za ljudska prava¹⁸.

6. Potrebno je da sudovi u postupcima pokrenutim za zaštitu od klevete posebno cijene standarde šire granice prihvatljive kritike u odnosu na pojedince koji uživaju javni status¹⁹

---

¹⁷ Vidi str. 97, *Smjernice o evropskim standardima – Efikasna istraga zabrana mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kazne*,

<https://rm.coe.int/16806f11a3>, pristupljeno 30. 03. 2022. godine.

¹⁸ Vidi str. 63, *Vodič za član 10. Evropske konvencije o ljudskim pravima – Zaštita zviždača*, https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_10_SRP.pdf, pristupljeno 30. 03. 2022. godine.

¹⁹ Vidi str 42, *Vodič za član 10. Evropske konvencije o ljudskim pravima – Zaštita zviždača*, https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_10_SRP.pdf, pristupljeno 30. 03. 2022. godine.